

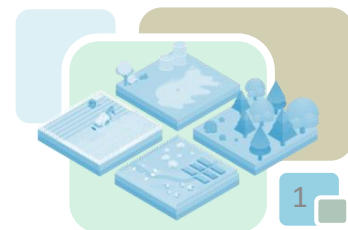
การวิเคราะห์ด้านเศรษฐกิจสินค้าเกษตรที่สำคัญ

เพื่อเป็นทางเลือกปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม
ตามแผนที่ Agri-Map

นางเบญจวรรณ ศิริโพธิ์
กองนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

วันที่ 24 ธันวาคม 2562
ณ โรงแรมทีเค พาเลส ไฮเทล แอนด์ คอนเวนชั่น หลักสี่ กรุงเทพมหานคร

ประเด็นในการนำเสนอ

1

แนวคิดการผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญเพื่อเป็นทางเลือกปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสมตามแผนที่เกษตร (Agri-Map)

2

การพิจารณาสินค้าทางเลือกในพื้นที่ไม่เหมาะสม

3

ตัวอย่างสินค้าทางเลือกในการปรับเปลี่ยน

แนวความคิดการผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญเพื่อเป็นทางเลือกปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิตในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมตามแผนที่เกษตร (Agri-Map)

แนวความคิดของ Zoning by Agri-Map

1 ด้านกายภาพ

- ความเหมาะสมของดิน (S1, S2, S3, N)

2 ด้านเศรษฐกิจ

- ต้นทุนการผลิต
- ผลตอบแทน
- การตลาด
- ปัจจัยอื่นๆ

1 + 2

แนวทางการผลิตสินค้าเกษตรให้สอดคล้องกับสภาพกายภาพและเศรษฐกิจอย่างเหมาะสม เพื่อสนับสนุนการปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมตามแผนที่เกษตร (Agri-Map)

พื้นที่ S1,S2

เน้นการลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มโอกาสการแข่งขันสินค้าเกษตร

พื้นที่ S3,N

เสนอทางเลือกปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิตของเกษตรกร

- ความพร้อมและทัศนคติในการปรับเปลี่ยน
- คำนึงถึงตลาดรองรับสินค้าที่จะปรับเปลี่ยน
- แหล่งเงินทุน งบประมาณสนับสนุน

สาเหตุที่ต้องปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม (S3,N)

1

ปัญหาด้านการผลิต

การเพาะปลูกในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม

--> ต้นทุนสูง

--> คุณภาพ/ปริมาณผลผลิตต่ำ

2

ปัญหาด้านการตลาด

ผลิตมากเกินไปความต้องการ

--> ราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ

แนวคิดการพิจารณาสินค้าทางเลือกในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม

1. ความเหมาะสมทางกายภาพ/ภูมิศาสตร์

- ความเหมาะสมของดิน
- ความต้องการใช้น้ำของพืช

2. ความเหมาะสมด้านเศรษฐกิจ

- ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทน (กำไร/ขาดทุน)
- ศักยภาพทางการตลาด (นำผลผลิตไปขายที่ไหน)

3. ความสอดคล้องกับสังคม วัฒนธรรม และวิถีชีวิต

- วัฒนธรรม /ความเชื่อในพื้นที่

4. ความสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลและแผนพัฒนาระดับพื้นที่

- แผนพัฒนาเกษตรและสหกรณ์ระดับจังหวัด
- ยุทธศาสตร์สินค้า

การพิจารณาสินค้าทางเลือกตามความเหมาะสมด้านเศรษฐกิจ (1)

➤ การพิจารณาตามหลักต้นทุนและผลตอบแทน

แนวคิดด้านต้นทุน

ต้นทุนทางบัญชี

ค่าใช้จ่ายที่ได้จ่ายออกไป และบันทึกรายการไว้ในบัญชีได้

ต้นทุนชัดเจน + ต้นทุนไม่ชัดเจน

ต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์

ค่าใช้จ่ายที่จำเป็นต่อการผลิต ไม่ว่าจะจ่ายเงินออกไปหรือไม่

ต้นทุนชัดเจน + ต้นทุนไม่ชัดเจน + ต้นทุนค่าเสียโอกาส

ต้นทุนการผลิต

ต้นทุนรวม (TC) = ต้นทุนแปรผันรวม (TVC) + ต้นทุนคงที่รวม (TFC)

ต้นทุนต่อพื้นที่ (บาท/ไร่) = $\frac{\text{ต้นทุนรวมทั้งหมด (บาท)}}{\text{เนื้อที่ปลูกทั้งหมด (ไร่)}}$

ต้นทุนต่อหน่วย (บาท/กก.) = $\frac{\text{ต้นทุนต่อไร่ (บาท)}}{\text{ผลผลิตต่อไร่ (กก.)}}$

ตัวอย่างต้นทุน

- ค่าแรงงาน (ปลูก เตรียมดิน ดูแลรักษา เก็บเกี่ยว)
- ค่าวัสดุอุปกรณ์ (พันธุ์ ปุ๋ย สารเคมี สารชีวภาพ เชื้อเพลิง วัสดุเกษตรอื่นๆ)
- ค่าซ่อม/ค่าเสื่อม ค่าเสียโอกาส ค่าเช่า/ค่าใช้ที่ดิน

ผลตอบแทน

รายได้ (บาท/ไร่) = ผลผลิต (กก./ไร่) x ราคาขาย (บาท/กก.)

ผลตอบแทนสุทธิ (บาท/ไร่) = รายได้ (บาท/ไร่) - ต้นทุน (บาท/ไร่)

การพิจารณาสินค้าทางเลือกตามความเหมาะสมด้านเศรษฐกิจ (2)

➤ การพิจารณาตามหลักการตลาด

นำผลผลิตไปขายที่ไหน ? ➔ การวิเคราะห์ด้านตลาดเพื่อเป็นทางเลือกในการปรับเปลี่ยน

วิเคราะห์ปริมาณความต้องการสินค้าของตลาดในระดับต่าง ๆ
(จังหวัด-->ประเทศ-->โลก)

- ความต้องการในปัจจุบัน+อนาคต
- คุณภาพของสินค้า
- ช่วงเวลา (ในฤดู/นอกฤดู)

วิเคราะห์ความต้องการสินค้าจากโรงงาน/แหล่งแปรรูป

- กำลังการผลิตของโรงงานปัจจุบัน+อนาคต
- ระบบโลจิสติกส์ (ต้นทุนค่าขนส่ง การบริหารจัดการ)
- โอกาสในการผลิตผลิตภัณฑ์ใหม่

กำหนดมาตรการส่งเสริมที่เหมาะสม
กับเกษตรกรในพื้นที่

ผลการศึกษาสินค้าทางเลือกระดับภาค

1. ไม้บงหวาน
2. มะยงชิด
3. มะม่วง (พันธุ์น้ำดอกไม้ โชคอนันต์)
4. ดอกปทุมมา
5. พืชผัก (ผักบุ้ง กวางตุ้ง คื่นช่าย ต้นหอม ผักชี)
6. อโวคาโด

1. พืชสมุนไพร (หญ้าหนวดแมว ขมิ้นชัน กระชาย ช่า)
2. ไม้ตัดดอก (ดอกดาหลา ดอกหน้าวัว ดาวเรือง)
3. เห็ดฟาง
4. โกโก้
5. ผักหวานป่า
6. เผือกหอม
7. ขนุนหนัง
8. กล้วยเนเปียร์

ภาคเหนือ

ภาคกลาง

ตัวอย่าง สินค้าทางเลือก
สำหรับปรับเปลี่ยนการผลิต
ในพื้นที่ไม่เหมาะสมของ
สินค้าข้าวและยางพารา

ภาค
ตะวันออก
เฉียงเหนือ

1. กล้วยหอมทอง
2. ส้มโอ
3. กระชาย
4. หวายตัดหน่อ
5. ช่า
6. ดาวเรือง
7. พริก
8. โคขุน

ภาคใต้

1. มะละกอ
2. สลละ
3. ผักเหลียง
4. ดาวเรือง
5. ทุเรียน
6. กล้วยหอมทอง
7. ดอกดาหลา
8. กล้วยหาวายข้อ

ตัวอย่างสินค้าทางเลือกในการปรับเปลี่ยนพื้นที่ตาม Agri-Map

ข้าว กข 43

ลำพูน นครสวรรค์ อุทัยธานี

แพะ

ภาคกลาง ภาคใต้

อะโวคาโด

ตาก เชียงราย

มะม่วงน้ำดอกไม้

ฉะเชิงเทรา อุทัยธานี พิษณุโลก
เพชรบูรณ์ พิจิตร ขอนแก่น
กาฬสินธุ์

พืชอาหารสัตว์

(ข้าวโพดต้นสด หญ้าเนเปียร์)

เชียงใหม่ ลำปาง สระบุรี ลพบุรี

โกโก้

ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร น่าน

สมุนไพร

แพร่ นครราชสีมา
มหาสารคาม ฉะเชิงเทรา
นครปฐม กาญจนบุรี

มันสำปะหลังอินทรีย์

อุบลราชธานี ยโสธร อำนาจเจริญ
ศรีสะเกษ

การเผยแพร่และนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์

เอกสารเรื่องการวิเคราะห์ด้านเศรษฐกิจสินค้าเกษตรที่สำคัญระดับจังหวัด

ภาครัฐ นำไปใช้วิเคราะห์เพื่อจัดทำแนวทางพัฒนาภาคเกษตร ระดับพื้นที่
เกษตรกร ใช้เพื่อตัดสินใจในการผลิต

เผยแพร่ใน www.oae.go.th หรือ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 1 - 12 ในพื้นที่จังหวัดรับผิดชอบทั่วประเทศ

กองนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

โทรศัพท์ 02 940 6674

E-mail : zoningoae@gmail.com